

Identitat mestissa, matrimoni interreligiós

Sàgar Malè

Realitzador de documentals i tècnic de cooperació al desenvolupament

«**A**mb aquesta boda, hem volgut sumar, sumar i sumar, no restar». El 2011 la Bintou i l'Omar es van casar. Van fer dues bodes. Una, a Vilassar de Mar; l'altra, a Djembereng. Una, a Catalunya; l'altra, a la Casamance del Senegal. Una boda, civil; l'altra, animista, segons la tradició diolà (la cultura majoritària a la regió). També s'han fet celebracions musulmanes: a Mataró l'Omar, i a Djembereng la Bintou. Les bodes de la Bintou i de l'Omar han estat un acte de confirmació de totes les cultures que integraven la seva família.

«Com a catalana mestissa, la identitat ha estat una constant a la meua vida —em deia la Bintou—. A vegades més activa, a vegades més passiva. Ha estat un tema amb el qual m'he hagut de posar les piles. A vegades amb dolor, a vegades amb alegria. Sento la pau des de que m'he reconegut com el que sóc i m'he ubicat en el meu sistema familiar, i fins en la seva complexitat religiosa. Això ha coincidit amb conèixer l'Omar, que és de la Casamance, la mateixa regió que el meu pare, i del poble de Djembereng. He guanyat un marit, una família política i una família adoptiva. O sigui, amb aquest casament guanyo moltes coses a la vida».

La Bintou Jarju Rubí és mestissa, mulata de pell, seductora i pueril alhora, tímida i extrovertida. Familiarment,

és hereva diverses cultures: el seu pare és diolà i musulmà, i la seva mare és catalana d'origen andalús i cristiana. I el seu marit Omar és animista, que en un moment de la seva vida va esdevenir cristià (ser animista al Senegal no es contradiu amb ser cristià o musulmà). En Sheriff, el seu pare, és un dels primers immigrants africans que van arribar al Maresme als anys 70, i de seguida va esdevenir un dinamitzador d'associacions de veïns i veïnes o d'entitats africanes a Mataró. És molt alt i atractiu, imponent, elegant, presumit i de poques paraules. Es trobà amb la Loli, un andalusa emigrada a Catalunya des de la seva infància, que va viure totes les dificultats socials i familiars dels immigrants del sud a Catalunya. La força del seu caràcter, la seva facilitat de paraula i

---

La Bintou diu sentir la pau des de que s'ha ubicat en la complexitat religiosa de la seva família

---

la intel·ligència de la seva ironia fan que sigui difícil oblidar-la. La Loli va saber superar els prejudicis socials d'aquells moments (encara existents) i mirar el Sheriff amb ulls d'interculturalitat. Ell musulmà i ella cristiana, el matrimoni entre la Loli i en Sheriff va ser un acte d'amor i fermesa exposada a crítiques i racisme social del seu entorn.

«Quan vaig conèixer el meu marit, vaig veure les seves qualitats humanes. Difícilment trobaria una persona tant respectuosa, educada i seriosa. Vaig

tenir molt clar que m'hi volia casar, encara que la gent em deia que estava sonada. Imagina't, trenta anys enrere, casar-te amb un negre! Un familiar em va dir "compte, que els negres es mengen els blancs!", i jo li vaig respondre, "doncs en té per atipar-se...!" Els que en aquell moment em van criticar ja s'han divorciat, i em diuen "quin marit que tens!" Quan et cases amb algú d'una altra cultura, si des del principi no acceptes tot el que comporta aquella cultura, no funcionarà... Això ho hem tingut clar tots dos. Per exemple, cadascú ha mantingut la seva religió amb total respecte: ell va a la mesquita i resa cada dia en un racó de casa, i jo vaig a missa cada diumenge».

L'any 2009, la Bintou tenia 31 anys, i encara no havia visitat mai la Casamance. Ella sentia que tenia un deute amb una part de la seva identitat: havia viscut la seva part blanca, però no la negra. Necessitava tenir una visió més àmplia, ubicar-se dins el seu arbre genealògic i conèixer amb els seus familiars. Va viatjar diverses vegades als pobles de la infància i de la joventut del seu pare a Gambia i a Senegal: Pirang, Bignona, Ziguinchor o Djelakunda. «El que més m'interessa és el lloc que ocupo dins d'aquesta gran família. Qui hi ha al meu davant, qui hi ha al darrera, qui hi ha al pis de dalt, qui hi ha al pis de baix... M'interessa el *modus vivendi*, però no és el que he vingut a buscar. Jo he vingut a saber qui sóc i on estic ubicada en el meu sistema familiar».

Quan viatjava, escrivia als seus amics: «He estat visitant la meua famí-

lia, els cosins que vénen del meu pare i dels meus avis. En calculo uns 50. De cop, la mirada al meu sistema familiar ha canviat, i quan ho veig escrit encara pren més dimensió. Com diuen aquí a la Casamance, el llinatge Jarju Sagna és graaaaaaaaan i llaaaaaaarg. Ells també m'han preguntat pel meu costat blanc, sobre els Rubí Fernández. A vegades, em miren i em diuen tots els cognoms que coneixen i que porto enrere. És una sensació bonica de sentir que us recomano. Feu aquest regal a algú! Ja ho veureu!».

«Quan treballo al camp, em sorprenden la resistència física que tinc. Riuen, i jo també ric quan em surt el costat més negre, i em diuen que ho puc fer perquè sóc mestissa, i que un blanc no podria resistir tant. És curiós com a vegades els miro i em miren. Alguns em veuen com a estrangera, d'altres com a mestissa, i dins del mestissatge a vegades em veuen més blanca o més negra. I de tant en tant, entre rialles i bromes, els recordo que jo sóc Jarju, Sagna, Rubí o Fernández. Els recordo que soc una “toubab”, que és com

---

Enlloc de no casar-se,
van fer-ho varies vegades,
incloent religions i cultures
a la seva relació

---

anomenen aquí els blancs o els occidentals. O una mica de cada, en funció de la situació. Ser mestís és el que té! Em diuen que m'estic tornant més negra, i de fet és veritat: tinc la marca de la samarreta d'anar al camp. Es sorprenden de la meua habilitat a l'hora de posar-me el mocador al cap, o de com em poso els infants a l'esquena. Sento que, poc a poc, vaig bevent del càntir a través dels que són aquí i dels que van morir. Dels que van passar i dels que hi són ara. I sembla que llegeixin els

meus pensaments i em miren tot dient: has fet bé de venir a visitar a la teua família, les teves arrels!»

La Bintou va fer un viatge exterior, però també un viatge interior. Molts dels viatges exteriors són en realitat viatges interiors, moments de trànsit, processos de transformació. Va descobrir la complexitat dels seus orígens i de la seva identitat com a mestissa, una identitat sense fronteres que molts catalans i catalanes actualment viuen. Va entendre que assumir la part africa-

na de la seva família i acceptar l'Omar amb tota la seva herència cultural i religiosa sols es podia fer sumant. Enlloc de no casar-se, la Bintou i l'Omar van preferir casar-se varies vegades i incloure religions i cultures a la seva relació.

«La identitat, per mi, no es tracta “d'això o allò”. És a dir, no és posar la “o”, sinó que és posar la “i”. I això és molt complex! Però penso que la vida es tracta d'això, de sumar i d'incloure». ☺